

TÁJÉKOZTATÓ*

*az államháztartás központi alrendszerének
2013. szeptember végi helyzetéről*

2013. október

---

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének szeptember végi pénzforgalmi adatai

Az államháztartás központi alrendszerének 2013. szeptember havi többlete 12,1 milliárd forintra teljesült. A Kormány várakozásainak megfelelnek a központi költségvetés szeptember végi pénzforgalmi adatai.

A mostani és a következő hónapokra várt bevételek és kiadások – a decemberi hónapra előre jelzett igen jelentős többlettel együtt – alátámasztják, hogy teljesülni fog az idei 3% alatti hiánycél.

Az államháztartás központi alrendszerén belül a központi költségvetés 13,9 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 6,6 milliárd forintos szufficittal, az elkülönített állami pénzalapok pedig 8,4 milliárd forintos deficittel zártak. Az államháztartás központi alrendszerének 2013. szeptember végi hiánya így 949,0 milliárd forintra teljesült.

A kiadások és bevételek összehasonlításakor figyelembe kell venni, hogy azok egymáshoz képest időbeli elcsúszással teljesülnek. A bevételi oldalt tekintve, néhány adónemből származó bevételi előirányzat csökkent, bizonyos adónemek megszűntek, illetve módosultak, másrészt új adónemek kerültek bevezetésre. Ki kell emelni azt is, hogy egyszeri nagy bevételi tételek még az év hátralévő részében fognak befolyjni a költségvetésbe, úgymint a frekvenciahasználati-jogosultság értékesítéséből származó több mint 100 milliárd forintos bevétel, a pénzügyi tranzakciós illeték júniusban előírt - négy ütemben történő - befizetésének háromnegyed része, az energiaellátók jövedelemadója és a társasági adó jelentős része is.

Központi költségvetés

Bevételek

A központi költségvetés szeptember végi bevételei az előző év azonos időszakához képest közel 500 milliárd forinttal kedvezőbben alakultak. A magasabb teljesülés hátterében egyrészt egyes adóbevételek - a személyi jövedelemadó, a regisztrációs adó, a pénzügyi szervezetek különadója, valamint az illetékbevételek - előző évet meghaladó befizetései, valamint az idén bevezetett új adónemekből befolyt bevételek, másrészt pedig a központi költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok magasabb összegű bevételei állnak. Emellett nagyobb összegben alakultak a helyi önkormányzatok befizetései és az egyéb bevételek is.

Kiadások

A kiadási oldalt tekintve többletkiadást eredményezett, hogy az önkormányzati feladatok és azok finanszírozása több területen átkerült az államháztartás központi alrendszerébe. Ennek következtében a központi költségvetés szeptember végi kiadásai mintegy 1087 milliárd forinttal magasabb összegben teljesültek. Ebben az évben már központi kiadásként jelentkeznek az átvett egészségügyi, szociális és egyéb intézmények – pl. kórházak, fogyatékkal élőket gondozó intézmények, gyermekvédelmi intézmények – kiadásai, valamint a köznevelésben a pedagógusok

illetménye. Ezenkívül meghaladták az előző évi kifizetéseket az egyedi és normatív támogatások, a közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása, a lakásépítési támogatások, az egyéb kiadások és az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások is.

Kamatgyenleg

A korábbi évekhez képest – a fegyelmezett államháztartási gazdálkodás és az adósságcsökkentés eredményeként, a mérséklődő hozamoknak is köszönhetően – a nettó kamatkidadások csökkentek. A kamatkidadások 2013. I-IX. hónapban 902,2 milliárd forintot tettek ki, 6,4 milliárd forinttal kevesebbet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 85,6 milliárd forintos szintet értek el, 16,8 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél.

TB Alapok

A társadalombiztosítási alapok 2013. szeptember végi 213,0 milliárd forintos szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 158,5 milliárd forintos, valamint az Egészségbiztosítási Alap 54,5 milliárd forintos többletéből tevődik össze. 2012. szeptember végén az Alapok együttes hiánya 18,7 milliárd forintot tett ki. A különbség elsősorban bevételi oldalon jelentkezett, az előző évinél magasabb összegben teljesültek többek között a Nyugdíjbiztosítási Alap szociális hozzájárulási adó- és járulékbevételei, az egészségügyi hozzájárulások, valamint az Egészségbiztosítási Alap költségvetési támogatásai, térítései is. Ez utóbbi jogcím 2013-tól már a munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulásokat is tartalmazza.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok szeptember végi 54,8 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszaki értékénél kisebb lett. Az alapok összes bevételei 17,4 milliárd forinttal alacsonyabban, kiadásai pedig 29,6 milliárd forinttal magasabban teljesültek. A bevételek közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap szakképzési hozzájárulás bevételéből folyt be kevesebb, ezenfelül az Alap a szociális hozzájárulási adóból az idén már nem részesül. A kiadások közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram teljesítése – az előirányzatnak megfelelően – alakult magasabb összegben. Továbbá a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap idei kiadása is nagyobb lett.

Az államháztartás központi alrendszerének szeptember végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	milliárd forintban		Index (%)	milliárd forintban		Index (%)
	2012. évi tény (1)	2012. I-IX. hó tény (2)	tény=100 (2/1)	2013. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2013. I-IX. hó tény (2)	törvényi módosított előirányzat=100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-611,2	-628,9	102,9	-1 043,4	-1 216,8	116,6
bevétel:	9 403,6	6 563,9	69,8	10 232,4	7 062,9	69,0
kiadás:	10 014,8	7 192,8	71,8	11 275,8	8 279,7	73,4
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	130,1	101,8	78,2	-7,4	54,8	-
bevétel:	508,3	345,1	67,9	441,3	327,7	74,3
kiadás:	378,2	243,3	64,3	448,7	272,9	60,8
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-117,5	-18,7	15,9	0,0	213,0	-
bevétel:	4 510,6	3 373,0	74,8	4 651,6	3 686,1	79,2
kiadás:	4 628,1	3 391,7	73,3	4 651,6	3 473,1	74,7
EGYENLEG ÖSSZESEN	-598,6	-545,8	91,2	-1 050,8	-949,0	90,3
bevétel:	14 422,5	10 282,0	71,3	15 325,3	11 076,7	72,3
kiadás:	15 021,1	10 827,8	72,1	16 376,1	12 025,7	73,4

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

- Társasági adóból** a központi költségvetésben az év első kilenc hónapjában 141,8 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszakának értékének 96,4%-a. Az elmaradás hátterében a kedvezményes, 10%-os adókulcs kiterjesztése áll, amely miatt a vállalkozások alacsonyabb adóelőleg-fizetési kötelezettséget teljesítettek, mint az előző év azonos időszakában.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben szeptember végéig 9,3 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 4,9 milliárd forinttal meghaladja a 2012. év első kilenc hónapjában befolyt bevételt. A nagyobb teljesülést a hitelintézetek árfolyamgát-rendszeréhez kapcsolódó adóalap növekedése indokolja.

A **cégautóadóból** szeptember végéig 25,2 milliárd forint bevétel teljesült, mely a 2012. év azonos időszakának hasonló értékét 1,7 milliárd forinttal haladja meg.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első kilenc hónapjában a központi költségvetésben -48,5 millió forint bevétel keletkezett. Ez a negatív bevételi összeg 6,9 milliárd forinttal kedvezőbb a bázisévi bevételnél. Az előző év azonos időszakához viszonyított eltérés a szeptemberi adóbevallásokhoz kapcsolódó adó-visszaigénylések eredménye, amelyek idén lényegesen mérsékeltebb, közel 8 milliárd forinttal alacsonyabb összegben jelentkeztek, mint tavaly.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-IX. hónapjában 56,1 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 23,9%-kal marad el a 2012. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az adózók új adónemekre, elsősorban a kisadózók tételes adójára (a továbbiakban: KATA) való áttérése áll. A KATÁ-t a 2013. évben eddig mintegy 12 ezer, korábban EVÁ-s vállalkozás választotta.

Az **energiaadóból** 12,8 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első kilenc hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékétől 1,1 milliárd forinttal (8,0%-kal) maradt el. Az elmaradás a befizetések 2,0 milliárd forintos és a kiutalások 0,9 milliárd forintos csökkenésének egyenlegeként keletkezett.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron a jóváírások és terhelések egyenlegeként 4,9 milliárd forint bevétel keletkezett, mely az előző év első kilenchiavi eredményétől 0,2 milliárd forinttal (3,9%-kal) maradt el.

Bányajáradék címén szeptember végéig 47,5 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2012. évi adatokhoz képest 35,6 milliárd forinttal, azaz 42,9%-kal volt alacsonyabb a befizetés. A bevétel elmaradásának háttérében elsősorban a gázértékre bevezetett felső korlát, a nyersolaj világpiaci árának mérséklődése, valamint a 10%-os rezsicsökkentés érdekében véghezvitt hatósági ár csökkentése áll.

Játékadóból az év I-IX. hónapjában 22,6 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, amely 21,8 milliárd forinttal (49,1%-kal) alacsonyabb a 2012. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron szeptember végéig mintegy 13,7 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi, 10,2 milliárd forint összegű bevételt 3,5 milliárd forinttal meghaladja. Ezen a mérlegsoron a NAV által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételek** mérlegsoron jelennek meg a költségvetési törvény 12. § (1) bekezdésében meghatározott központosított bevételek (pl. a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjából, a különféle bírságokból, valamint a 2013. július 1-jétől bevezetett elektronikus útdíjból származó bevételek). Szeptember végéig 123,6 milliárd forint bevétel teljesült ezen a mérlegsoron.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** soron szeptember végéig a központi költségvetésnek 102,2 milliárd forint bevétele keletkezett, amely 62,0 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakának

befizetésénél. A magasabb teljesülés háttérében a pénzüintézetek végtörlesztéshez kapcsolódó, 2012-ben teljesített adó-visszaigénylései állnak.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyed ágazatokat terhelő különadóból** 2013. I-IX. hónapjában 10,2 milliárd forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt idén még jelentkezett befizetés.

A **kisadózók tételes adója** új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. Szeptember végéig 19,6 milliárd forint bevétel teljesült.

A **kisvállalati adó** szintén új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. Az év első kilenc hónapjában 7,0 milliárd forint bevétel realizálódott.

A **közműadó** mérlegsonon szeptember végéig 51,5 milliárd forint bevétel keletkezett. Az adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre, az adót az adózók évente kétszer fizetik be (március 20-ig és szeptember 20-ig).

2. Az év első kilenc hónapjában az **általános forgalmi adóból** 2051,5 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi összegtől 52,0 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb teljesülés háttérében jellemzően a kiutalás nagyobb volumene játszik szerepet. A befizetések 1,3%-kal, míg a kiutalások 7,4%-kal magasabban alakultak az előző évinél. Az előző évinél magasabb összegű kiutalások a határidők - 45 napról 75 napra történő megemlése - jogszabályi változásával hozhatók összefüggésbe.

A **jövedéki adóból** realizált bevétel az év első kilenc hónapjában 667,1 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételhez képest 23,8 milliárd forinttal, 3,4%-kal alacsonyabb. Az üzemanyagok esetében 355,8 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 7,2 milliárd forinttal (2,0%) maradt el a bázisidőszaki bevételtől, melynek háttérében az alacsonyabb benzinforgalom áll. A dohánygyártmányok jövedéki adója (247,1 milliárd forint) 19,4 milliárd forinttal volt alacsonyabb a tavalyi év első kilenchiavi bevételénél, mely a cigarettaforgalom-csökkenés, a cigarettáról a fogyasztási dohányra való forgalomátterelődés, valamint a bázisév decemberi adóemlést megelőző készletezés tárgyév eleji forgalmat csökkentő hatásának tudható be, ezt azonban részben ellensúlyozta az adóemlése hatása. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 64,2 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 2,8 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki összegnél. A szeszesitalok és egyéb termékek utáni bevételnövekedés az adóemlése pozitív és a forgalomcsökkenés negatív hatásának egyenlegéből adódott.

A **regisztrációs adóból** az év első kilenc hónapjában 11,4 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 111,7%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a kereskedők általi, bázisévet megelőző évvégi előrefizetések miatti alacsony bázis áll.

A **távközlési adóból** szeptember végéig mintegy 32,6 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek. A távközlési adó 2012-ben bevezetett adónem, az első befizetési kötelezettség tavaly szeptemberben keletkezett.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első kilenc hónapjában 139,0 milliárd forint bevétele keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre.

A **biztosítási adóból** január-szeptember hónapban 19,9 milliárd forint bevétel keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől a biztosítókat terhelő pénzügyi intézmények különadóját és a tűzvédelmi hozzájárulást váltja ki. A biztosítási adó a biztosító bruttó díjbevétele alapján kerül kivetésre, mértéke biztosítási ágazatonként eltérő.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-IX. hónapjában 1122,9 milliárd forint volt, amely az 1188,6 milliárd forintos bruttó befizetés és a 65,7 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 11,4 milliárd forinttal, 1,0%-kal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 31,2 milliárd forinttal (2,6%-kal), míg a kiutalások 42,6 milliárd forinttal (39,3%-kal) csökkentek. A bázisidőszaktól való eltérés oka egyrészt az, hogy a befizetések a félszuperbruttó kivezetése miatt csökkennek, másrészt a kiutalások alacsonyabban teljesülnek, köszönhetően a magánszemélyek előző évi bevallásaihoz kötődő visszaigénylések csökkenésének.

Az **illetékbefizetések** – a tavalyi év első kilenchiavi bevételéhez viszonyítva 6,1%-kal, 4,5 milliárd forinttal magasabb – összege 78,4 milliárd forintot tett ki. A növekedés jórészt az önkormányzatok támogatási rendszerének változásával hozható összefüggésbe. Az önkormányzatok 2013 januárjától már nem részesülnek e jogcím bevételeiből, helyette normatív támogatás érvényesül.

A **gépjárműadóból** szeptember végéig 26,8 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

A **magánszemélyek jogviszonyának megszűnéséhez kapcsolódó** egyes jövedelmekre bevezetett 98%-os **különadóból** a központi költségvetésnek az I-IX. hónapban 738,4 millió forint bevétele keletkezett.

4. A **központi költségvetési szervek bevételei** az első kilenc hónapban 1153,6 milliárd forintot tettek ki, 22,2%-kal meghaladva a 2012. év azonos időszakának bevételeit (943,8 milliárd forint). Az eltérést számos tényező okozta, melyekből néhány jelentősebb a következő: 2013 első kilenc hónapjában az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás összege közel 425,9 milliárd forint volt, szemben az egy évvel korábbi első kilenchiavi 333,6 milliárd forinttal, 14,4 milliárd forint a Belügyminisztérium „Víz-, környezeti- és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a költségvetési szerveknél átvett összegek különbözete, továbbá mintegy 5,6 milliárd forintot tett ki a 2013. évi XXV. törvény alapján megszűnő, fekvőbeteg-szakellátást végző nonprofit gazdasági társaságok számlaegyenlegének átutalása az újonnan alakuló jogutód központi költségvetési szervek számláira.

5. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** címén az első kilenc hónapban 871,0 milliárd forint folyt be, ez az előző évi első kilenchiavi bevétel 116,6%-a (2012-ben: 747,1 milliárd forint). A *nem uniós bevételek* 2013 első kilenc hónapjában mindössze 74,2 milliárd forintot tettek ki, 19,8 milliárd forinttal elmaradva az előző év azonos időszakához képest (2012-ben 94,0 milliárd forint). 2012-ben többek között az alábbi tételek teljesültek magasabban: 20,5 milliárd forint a Gazdaságfejlesztés Operatív Programon az Új Magyarország KKVH program keretében fel nem használt és visszautalt támogatás jóváírása, 19,4 milliárd forint az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programon jóváírt hazai forrás különbözete, 5,1 milliárd forint a 2011-ben a VM fejezethez tartozó „Víz-, környezeti- és természeti katasztrófa kárelhárítás” fejezeti kezelésű előirányzat maradványának jóváírása a Belügyminisztérium azonos megnevezésű törvényi sora részére. Ezzel szemben viszont 9,0 milliárd forinttal csökkentette a 2013. évi szeptemberi bevételeket egy júliusban elszámolt, majd szeptemberben a Közlekedés Operatív Program uniós bevételére átrendezett összeg. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei között az EU *támogatás* az első kilenc hónapban 796,8 milliárd forintot tett ki, mely közel 145 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakához képest. Ezen belül a legnagyobb összegű bevétel a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret Operatív Programjaihoz társítható 683,7 milliárd forint összegben, mely az egyes hónapokban – igazodva az operatív program számlák egyenlegéhez – eltérő arányban járult hozzá a kiadásokra jutó uniós források utólagos elszámolásához. Az első kilenc hónapban az operatív programok teljesített kiadásaira jutó bevételi aránya mindössze 69% volt, melynek elsődleges oka, hogy az Európai Bizottsághoz benyújtott költségnyilatkozatok alapján az uniós források utalása nem történt meg maradéktalanul, ami átmeneti likviditási problémát okozott a közösségi hozzájárulás rendezésében. Az év második felében ez az arány helyreáll, tekintettel arra, hogy az Európai Bizottsággal az OP-felfüggesztéssel kapcsolatban folytatott magas szintű vezetői megállapodás eredményeképpen október-november hónapokban a hiányzó uniós források átutalása megtörténik. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program és a Halászati Operatív Program keretében szeptemberig összesen 96,6 milliárd forint uniós forrás került felhasználásra.
6. **A központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege az első kilenc hónapban 26,2 milliárd forintot tett ki, amely 1,6-szerese a tavalyi év azonos időszakai befizetéseinek (2012-ben 16,1 milliárd forint). Idén az első kilenc hónapban 4,6 milliárd forintot tett ki a 2013. évi költségvetési törvény 10. § (7) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség - a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggésben a 2013. évi szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által - teljesítése. A fennmaradó részt (21,6 milliárd forint) döntően a költségvetési törvény 10. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése tette ki (Magyar Energetikai és Közműellátásigazgatási Hivatal, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, kormányhivatalok, Földmérési és Távérzékelési Intézet).

7. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap az I-IX. hónapban 5,0 milliárd forintos befizetést teljesített.
8. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen az első kilenc hónapban a teljesítés 14,2 milliárd forint volt. Ez a sor tartalmazza:
  - a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát,
  - a helyi önkormányzatoknak a 25 év alatti, valamint az 55 év feletti, továbbá a képzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók, a GYES-ről visszatérő és tartós munkanélküliség után elhelyezkedő munkavállalók foglalkoztatásához kapcsolódó, a 2013. évi szociális hozzájárulási adóváltozásból eredő kiadási megtakarításokhoz kapcsolódó befizetéseket, valamint
  - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 74. §-ában foglaltaknak megfelelően fizetendő hozzájárulás összegét.
9. Az **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** I-IX. havi összege 64,1 milliárd forint volt, amelynek meghatározó tételét a 42,5 milliárd forint összegű osztalékbevételek adták. Az együttesen 50,4 milliárd forint összegű hasznosítási bevételek további jelentősebb tételei a haszonbérleti, koncessziós és a vagyonkezelői díjak. A 12,2 milliárd forint összegű értékesítési bevételek továbbra is alapvetően az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítéséből (11,6 milliárd forint) származtak. A tavalyi első háromnegyedévi bevétel nagyságrendje (68,1 milliárd forint) megegyezett az ideivel.
10. A költségvetés **kamatbevételei** 2013. I-IX. hónapjában 85,6 milliárd forintot tettek ki. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló követelések kamatából, valamint a devizában fennálló követelések kamatából. A forintban fennálló követelések 80,2 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 18,9 milliárd forintot fizetett. A devizában fennálló követelések után 5,4 milliárd forint bevétel származott 2013 I-IX. hónapjában. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb (16,8 milliárd forinttal) az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 13,8 milliárd forinttal, továbbá a devizában fennálló követelések kamatbevétele 3,0 milliárd forinttal kevesebb a tavalyinál.
11. Az **egyéb bevételek** szeptember végéig 30,9 milliárd forintot tettek ki, amely már több mint kétszerese a törvényi előírászatnak (210,2%). Ebből kiemelendő a kezesség-visszatérülés címén befolyt 6,4 milliárd forint, az előző évi maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőírászat ellensúlyozása címen elszámolt 7,4 milliárd forint, valamint az önkormányzati adósságkonszolidációhoz kapcsolódó biztosíték befizetése címén

elszámolt 9,2 milliárd forint. 2013. szeptember végéig több mint 0,3 milliárd forint bevétele volt a költségvetésnek a tőkekövetelések visszatérüléséből, hasonlóan a 2012. év azonos időszakában befolyt bevételekhez.

12. Az **egyéb uniós bevételeken belül** a vámbeszedési és cukorágazati hozzájárulás Magyarországot illető 25%-aként 7,0 milliárd forint folyt be a központi költségvetésbe szeptember végéig. Az uniós támogatások utólagos megtérítéseként 6,9 milliárd forint bevétel keletkezett január és szeptember között, melynek döntő része (5,4 milliárd forint) a hazai finanszírozású beruházásként indult, majd a Közlekedés Operatív Program részeként megvalósuló 4-es metró beruházás egyes számláinak uniós beforgatásához kapcsolódik. Ezenkívül a Kohéziós Alapból megvalósuló három közlekedési, vasúti projekt és két környezetvédelmi (technikai segítségnyújtás, Hajdú-Bihar hulladék) tekintetében is megtörtént az utolsó 20%-ra jutó uniós bevétel elszámolása 1,4 milliárd forint összegben, 130,8 millió forint pedig a korábbi években hazai beruházásként indult, majd uniós finanszírozásba bevont projektek utólagos elszámolásából fakad.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások 2013 első kilenc hónapjában 212,6 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 12,2%-kal haladja meg az előző év azonos időszakában történt teljesítést. Az eltérés döntően a helyközi személyszállítási közszolgáltatások és a vasúti pályahálózat működtetésének költségtérítését, illetve az Eximbank kamatkiegyenlítését érintő támogatások magasabb mértékű kifizetésére vezethető vissza. Míg a költségtérítési támogatások nagyobb mértékű teljesítése az előző évihez képest jelentősen megemelt törvényi előírányzat időszakosan magasabb folyósítási ütemével magyarázható, addig a kamatkiegyenlítés növekedése a program keretében bevezetett új konstrukciókhoz kapcsolódó kifizetésekkel magyarázható.
2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a Magyar Állam évente **közszolgálati hozzájárulást** fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az Állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a közszolgálati hozzájárulás címről az év I-IX. hónapjában 51,4 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások 2013 első kilenc hónapjában 68,8 milliárd forintot tettek ki, amely összeg az előző év azonos időszakában történt teljesítés 96,1%-át teszi ki. Az eltérés döntően a támogatási rendszer átalakításából (a fogyasztói árkiegészítés szociálpolitikai menetdíj-támogatással történő felváltása) származik.

4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2013. I-IX. hónapban 92,7 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 9,2%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés a támogatási jogcímek folyósítási rendjének szabályozásából, valamint a devizaalapú hitelek mellett bevezetett árfolyamgát hatásaiból adódik.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra a 2013. év I-IX. hónapjában összesen 328,9 milliárd forintot fordítottak, amely a 2012. évi I-IX. havi kiadásoktól mindössze 2,3%-kal maradt el. Ebből családi pótlékra mintegy 255,2 milliárd forintot folyósítottak, 2,8%-kal elmaradva az egy évvel korábbi kiadásoktól. Míg a gyermekgondozási segélyre fordított összegek (47,5 milliárd forint) elmaradtak az előző évi I-IX. havi kifizetésektől, a gyermeknevelési támogatásra fordított összegek (10,7 milliárd forint) viszont közel hasonló nagyságrendben meghaladták az előző évi teljesítést. A korhatár alatti ellátásokra a 2013. év I-IX. hónapjában összesen 176,4 milliárd forintot fordítottak, amely 17%-kal maradt el az előző év azonos időszakának a kiadásaitól. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékra közel 111,5 milliárd forintot, szolgálati járandóságra pedig 64,9 milliárd forintot folyósítottak. A csökkenés a korhatár előtti ellátásoknál következett be. (A létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (5,2%) a hatását.) A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra a 2013. év I-IX. hónapjában kifizetett összegek (46,3 milliárd forint) mindössze 2,6%-kal maradtak el az egy évvel korábbi kiadásoktól. Ezen ellátások köréből a legnagyobb tételt a fogyatékosági támogatásra és a vakok személyi járadékára fordított összegek (22,3 milliárd forint) tették ki, amely mintegy 0,5 milliárd forinttal volt kevesebb az előző évi I-IX. havi kiadásoknál. Lényegesebb, létszámcsökkenésből eredő elmaradás volt még megfigyelhető a politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések, valamint a mezőgazdasági járadékok és a házasársi pótlékok esetében is. A különféle jogcímen adott térítések a 2013. év I-IX. hónapjában 19,9 milliárd forintot tettek ki, amely a 2012. évi I-IX. havi teljesítés 91,2%-a. Ebből a legnagyobb tételt kitevő közgyógyellátás kiadásai 14,2 milliárd forint körül alakultak, közel 0,3 milliárd forinttal meghaladva az egy évvel korábbi kifizetéseket. Az elmaradást - tekintettel az ellátás kifutó jellegére - a gyermekgondozási díjban és a terhességi-gyermekágyi segélyben részesülők kompenzációjára fordított összegek okozták. Szeptember hónapban az ezen ellátásokra átutalt, de már a kifizetésekhöz nem szükséges összegek (közel 1,5 milliárd forint) rendezésre és visszautalásra kerültek.
6. A **költségvetési szervek kiadásai** 2013 első kilenc hónapjában 2699,1 milliárd forintot tettek ki, amely 30,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, azonos időszak kiadásait (2012-ben: 2064,2 milliárd forint). Ezen belül 2013-ban 401,3 milliárd forinttal magasabb a személyi juttatásokra és munkaadókat terhelő járulékokra (a bérjellegű függő tételekkel együtt) kifizetett összeg. A 2013.

január-szeptemberi időszakban ezen a címen 1534,6 milliárd forint, 2012 első kilenc hónapjában 1133,3 milliárd forint került kifizetésre. Az idei évi többlet alapvetően a köznevelésben a pedagógusok illetményének központi rendszerből történő kifizetésének köszönhető. A 2013. év első kilenchi kiadásait növelték a következő kiadások: 20,2 milliárd forint a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ – közlekedési feladatok és programok intézménykiadásának különbözete (2013-ban 52,3 milliárd forint, 2012-ben 32,1 milliárd forint), továbbá 8,6 milliárd forint a Gripen bérleti díj és a kapcsolódó áfakifizetés különbözete (2013-ban 18,1 milliárd forint, 2012-ben 9,5 milliárd forint). A két év kiadásai közötti eltérésben ezen kívül szerepet játszanak a 2013. január 1-jétől központi költségvetési szervként működő volt önkormányzati intézmények, illetve április 1-jétől a volt nonprofit egészségügyi gazdasági társaságok kiadásai. A kiadásokat áttekintve – az előbb említett személyi juttatások és szociális hozzájárulási adó, munkaadókat terhelő járulékok mellett – ezen időszakban dologi kiadásokra mintegy 831,4 milliárd forintot, beruházásokra pedig 125,0 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a támogatásértékű kiadások, államháztartáson kívülre irányuló pénzeszközátadások, felújítások, ellátottak pénzbeli juttatásai, az előző évi maradvány-átadások mellett a függő, átfutó és kiegyenlítő kiadások forgalma tette ki.

7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** első kilenchi teljesítése 1817,1 milliárd forint volt, amely az előző évi hasonló időszak kiadásainak 125,1%-a (2012-ben: 1452,5 milliárd forint). A *nem uniós forrásokból finanszírozott kiadások* az első kilenc hónapban 614,6 milliárd forintot tettek ki, amely mintegy 41,9 milliárd forinttal volt magasabb az előző évi azonos időszak adataihoz képest (2012-ben 572,7 milliárd forint). Ebben számos tényező játszott közre, melyből néhány jelentősebb a következő: 16,2 milliárd forint a normatív finanszírozásra (közoktatási célú humánszolgáltatások és a nem állami felsőoktatási intézmények támogatására) történt kifizetések különbözete, 14,8 milliárd forint hozzávetőleg a kormányhatározat alapján történt maradvány-átutalások különbözete, 14,4 milliárd forint a BM „Víz-, környezeti- és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a költségvetési szervek részére történt utalások különbözete, 7,2 milliárd forint a megváltozott munkaképességűek támogatására kifizetett összegek különbözete, 5,8 milliárd forint az NGM „Kereskedőház” (3,2 milliárd forint) és a „Keleti kapcsolatok bővítése” (2,6 milliárd forint) törvénysorokról történt kifizetések összege, 5,4 milliárd forint az NFM „Infokommunikációs szolgáltatások, konszolidáció” törvénysoráról történt kifizetések különbözete, 3,8 milliárd forint a Zöld Beruházási Rendszer végrehajtásának feladataira történt kifizetések különbözete, 3,4 milliárd forint a nemzetpolitikai tevékenység támogatására történt kifizetések különbözete. Az év első kilenc hónapjában az *uniós előirányzatokból* a kedvezményezettek részére összesen 1202,5 milliárd forint kifizetés történt, mely 322,7 milliárd forinttal haladja meg a 2012. évi azonos időszak kifizetéseit. A növekedéshez a strukturális kiadások járultak leginkább hozzá, a strukturális támogatásokra fordított 1040,5 milliárd forint döntő részét pedig a Nemzeti Stratégiai

Referenciakeret programjai (990,5 milliárd forint) tették ki. A magas kiadás az $n+2/n+3$ célérték elérése érdekében hozott, pályázatási és kifizetési folyamat felgyorsítását szolgáló intézkedéseknek köszönhető. A vidékfejlesztési támogatások, ezen belül az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program címen összesen 138,1 milliárd forint összegű kiadás történt szeptember végéig.

8. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-IX. hónapban 103,6 milliárd forint került átutalásra a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
9. A **garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** előirányzat a Nyugdíjbiztosítási Alap és az Egészségbiztosítási Alap térítések nélkül számított költségvetési (ellátási és működési célú) támogatásából tevődik össze. E célra a 2013. év I-IX. hónapjában összesen 802,8 milliárd forintot fordítottak, amely közel 1,6-szerese az előző év azonos időszaka kifizetéseinek. A 2013. év I-IX. hónapjában a Nyugdíjbiztosítási Alap összesen 73,5 milliárd forint központi költségvetési hozzájárulásban részesült. Ebből az Alap az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköz-átadás címen 42,9 milliárd forintot, a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggésben pedig 30,5 milliárd forintot kapott. Ezenfelül a 2013. évi központi költségvetési törvény 5. § (1) és (2) bekezdése alapján a Nyugdíjbiztosítási Alap igazgatási szervei kismértékű támogatásban részesültek a költségvetés céltartalékaiból foglalkoztatottjaik bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadások fedezetére. A 2012. év azonos időszakában az Alap közel 76,3 milliárd forint támogatásban részesült, melyből az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköz-átadás 76,1 milliárd forintot tett ki. A fennmaradó rész tavaly is az Alap igazgatási szervei dolgozóinak bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásokra szolgált. Az Egészségbiztosítási Alap támogatása a 2013. év I-IX. hónapjában – térítések nélkül - összesen 729,3 milliárd forintot tett ki, amely 166,2%-át teszi ki az előző év azonos időszakában átutalt összegnek. A 2013. év I-IX. hónapjában az Egészségbiztosítási Alap járulék címen átadott pénzeszközként 282,2 milliárd forint támogatásban részesült, amely 10,6 milliárd forinttal kisebb a tavalyi év azonos időszakában kapott támogatásnál. Ebben a nemzeti kockázatközösség körébe tartozó személyek után fizetett havi, személyenkénti hozzájárulás összegének a kismértékű csökkenése játszott szerepet. Az Alap a kiadásai között 2012-től megjelenő korhatár alatti rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére idén az I-IX. hónapban összesen 264,5 milliárd forint támogatásban részesült, 118,6 milliárd forinttal meghaladva az előző év azonos időszaka költségvetési támogatását. (Tavaly e célra a Nyugdíjbiztosítási Alap is átadott pénzeszközt, melyet azonban idén teljes mértékben kiváltott a központi költségvetési támogatás.) A 2013. év I-IX. hónapjában az Egészségbiztosítási Alap két új címen is részesült támogatásban, a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás 121,9 milliárd forintot tett ki, a kiadások támogatására történő pénzeszköz-átadás pedig meghaladta a 60,6 milliárd forintot. Az

Egészségbiztosítási Alap idén és tavaly is részesült kismértékű támogatásban a költségvetés céltartalékaiból az igazgatási szervénél foglalkoztatottak bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadások fedezetére.

10. **A helyi önkormányzatok támogatása** az első kilenc hónapban összesen 448,7 milliárd forintban teljesült. A januártól szeptemberig terjedő időszakban az alábbi jelentősebb tételek kifizetése történt meg:
- a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása címről 87,8 milliárd forint, ezen belül:
    - = a települési önkormányzatok működésének támogatására 84,2 milliárd forint;
    - = a megyei önkormányzatok működésének támogatására 3,6 milliárd forint;
  - a települési önkormányzatok egyes köznevelési és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása címről 120,4 milliárd forint;
  - a települési önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása címről 147,8 milliárd forint;
  - a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása címről 22,2 milliárd forint;
  - a helyi önkormányzatok által felhasználható központosított előirányzatok címről 26,1 milliárd forint;
  - a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása címről 18,2 milliárd forint;
  - a vis maior támogatás címről 2,7 milliárd forint;
  - új, év közben keletkezett jogcímen: a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2013. évi kompenzációjára 11,3 milliárd forint.
11. **Kamatkiadásokra** 2013. I-IX. hónapjában 902,2 milliárd forintot fordított a költségvetés. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló adósság kamatából, valamint a devizában fennálló adósság kamatából. A forintban fennálló adósság 614,9 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 465,0 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 127,6 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 287,3 milliárd forinttal terhelve 2013. I-IX. hónapjában a költségvetést. Ennek nagyobb része a devizakötvények kamatához kapcsolódik (245,7 milliárd forint). A devizahitelek kamata 41,6 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 0,7%-kal csökkentek.
12. **A társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és a pártalapítványok működésének támogatására átcsoportosítandó összegeket. A mérlegsorról az év I-IX. hónapjában 2,9 milliárd forint kifizetés történt.

13. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron szeptember végéig 3,3 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra mintegy 1,6 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra mintegy 1,7 milliárd forintot, mindezek folyósítási költségeire pedig 61,0 millió forintot fizettek ki.
14. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2013 I-IX. hónapjában 20,5 milliárd forint kiadást jelentett, melyből közel 20 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezési ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. További kifizetések (6,6 milliárd forint) az ún. lakáskezesekhez kötődő kezességek érvényesítéséből adódtak. A Mehib Zrt. 1,7 milliárd forint összegű kárfizetése nagyrészt az Eximbank Zrt. részére a kazah BTA Bank fizetéképtelensége miatt merült fel. A 2013. szeptember végéig teljesített kezességbevéltási kifizetések mértéke – egy tavalyi egyszeri, nagy összegű beváltás miatt – csökkenést mutat a 2012. év hasonló időszakához képest (34,4 milliárd forint), ugyanakkor az egyedi tételt leszámítva a kiadások összetétele az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló tendenciát mutat annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezesekhez köthető a beváltások döntő része.
15. Az **egyéb kiadások** összege szeptember végéig közel 80 milliárd forintot tett ki, amely már jelentősen meghaladta az éves előirányzatot (164,7%). Ezen belül kiemelendő az adósságszolgálati járulékos kiadások 54,0 milliárd forintot kitevő összege. Ez utóbbi több mint négyszerese az előző év azonos időszaka kiadásainak. Ennek oka, hogy márciustól kezdődően pénzügyi tranzakciós illetékfizetés terheli a járulékos kiadások forintelszámolásait. Az egyéb kiadásokon belül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként az év első kilenc hónapjában 13,9 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíj-befizetésekből származnak. A 2013. évi kifizetések lényegesen meghaladják a 2012. évit, mivel idén két jelentős összegű, tagságunkból fakadó tőkeemelés fizetése vált esedékessé. E két jelentős tételt az Európai Beruházási Bank (EIB) és a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (Világbank) részére történő kifizetés képezte (összesen 12,9 milliárd forint).
16. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** című kiadási tétel összege az év első kilenc hónapjában 33,9 milliárd forintot tett ki. Ez év május hónapban konszolidálásra került az 5000 fő alatti települések azon köre, amelyről a Kormány az 1674/2012. (XII. 28.) határozatában, valamint ezen települések adósságátvállalásának mértékéről az 1172/2013. (IV. 5.) határozatában döntés született. Továbbá sor került egy, 2012. december 12-én adósságrendezés alatt álló (az eljárás azóta lezárult) önkormányzat konszolidációjára is. Mindezekon felül nagyobb összegben sor került az 5000 fő feletti települések adósságkonszolidációjára is.

17. **A hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsoron az első kilenc hónapban teljesített összeg 254,8 milliárd forint volt, mely a rendes, havi befizetések tendenciáit követi.
18. **Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** I-IX. havi összege 113,9 milliárd forint volt, amelynek legnagyobb tétele az Állami Autópálya Kezelő Zrt. részére, az elektronikus útdíjrendszer kiépítésére fordítandó 30,9 milliárd forint folyósítása volt. A további, nagyságrendileg alacsonyabb mértékű kifizetések meghatározó eleme az ingatlan-beruházások, -vásárlások 18,8 milliárd forint összegű kiadása volt. Ezen belül a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. számára ingatlanvásárlásra rendelkezésre bocsátott összeg 8,7 milliárd forintot tett ki. Szeptemberben fizetendő az éves kamatozású Richter kötvényeket terhelő kamat, amelynek összege 10,9 milliárd forintot tett ki. A termőföldekért fizetett életjáradék 8,1 milliárd forintos kiadást eredményezett szeptember végéig. További jelentősebb tétel volt az állami tulajdonú gazdasági társaságok számára nyújtott tőkeemelések és támogatások 12,7 milliárd forintos összege. A 2013. első kilenchravi kifizetések összege jelentősen meghaladja az egy évvel korábbit (91,7 milliárd forint), a nagyságrendi eltérés az útdíjrendszer kiépítésének és a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. ingatlanvásárlásai finanszírozásának következménye.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi 54,8 milliárd forintos többlete a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 20,3 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 21,9 milliárd forintos, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 10,2 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 1,8 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 0,8 milliárd forintos többletéből, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap 0,2 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi szufficitje az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 17,4 milliárd forinttal alacsonyabban teljesültek az előző év azonos időszakának értékéhez képest. A bevételek közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap szakképzési hozzájárulás bevételeiből kevesebb folyt be, továbbá az Alap a szociális hozzájárulási adóból az idén már nem részesül.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 29,6 milliárd forinttal magasabban teljesültek az előző év azonos időszakának az értékéhez képest. A kiadások közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram teljesítése - az előirányzatnak megfelelően - alakult nagyobb összegben. Továbbá a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap idei kiadása is magasabb lett.

III.**A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK
GAZDÁLKODÁSA****1. Az egyenleg alakulása**

Az első háromnegyed évet a társadalombiztosítás mindkét pénzügyi alapjának költségvetése jelentős többlettel zárta, ami a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében 158,5 milliárd forint, az Egészségbiztosítási Alap esetében 54,5 milliárd forint. 2012 azonos időszakát a Nyugdíjbiztosítási Alap 20,4 milliárd forintos hiánnyal, az Egészségbiztosítási Alap közel 1,7 milliárd forintos többlettel zárta.

2. A bevételek alakulása

A két pénzügyi alap I-IX. havi bevételeinek összege 3686,1 milliárd forint, ami az éves előirányzat 79,2%-a. Egyenletes évközi eloszlás feltételezése esetén az időarányos teljesítési arány 75%, a 4,2 százalékpontos pozitív irányú eltérés alapvetően a szociális hozzájárulási adó, az egészségügyi hozzájárulás és a társadalombiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek előirányzatok körében képződött. A bázisidőszakban a 3373,0 milliárd forint nagyságú teljesítés az éves előirányzat 74,8%-a volt.

A bevételek mintegy háromnegyed része (75,5%) járulékbevétel és hozzájárulás, csak a jelentősebb nagyságrendű előirányzatokat említve ide tartozik a szociális hozzájárulási adó, a biztosított járuléka és az egészségügyi hozzájárulás. A 2784,8 milliárd forint összegű teljesítés az éves előirányzat 80,4%-a. Az összehasonlított időszakban a teljesítési arány 74,8% volt (2621,3 milliárd forint).

A központi költségvetési hozzájárulások adták a bevételek valamivel több mint egyötödét (21,9%), a 806,7 milliárd forint az éves előirányzat 75,3%-a. Az előző évben ezen bevételek összege 518,9 milliárd forint (74,5%).

3. A kiadások alakulása

Az áttekintett időszakban a két pénzügyi alap összes kiadása 3473,1 milliárd forint, az előirányzott kiadási főösszeg 74,7%-a volt, ami arra utal, hogy a kiadások az időarányos teljesítésnek megfelelően alakultak.

Az összes kiadás 61,1%-át a nyugellátási kiadások adták, a 2123,7 milliárd forint összegű teljesítés az éves előirányzat háromnegyed része. 2012 ugyanezen időszakában 1945,4 milliárd forint volt a kérdéses összeg (73,6%).

Az egészségbiztosítás által a természetbeni ellátásokra (gyógyító-megelőző ellátások, gyógyszer-támogatás, gyógyászati segédeszközök támogatása stb.) fordított kiadások összege 904,9 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 74,0%-ának felhasználását jelenti. A bázisidőszakban ennél 27,0 milliárd forinttal volt kevesebb az ilyen célú kiadás, 71,8% a felhasználási arány.

A pénzbeli ellátásokra (rokkantsági rehabilitációs ellátások, GYED, táppénz stb.) 415,6 milliárd forintot költött az egészségbiztosítás, a felhasználási arány az

időarányos érték közelében van (74,5%). 2012 ugyanezen időszakában közel ugyanekkora, 412,6 milliárd forint volt a kiadás (74,6%).

Az alapkezelők működési kiadásaira fordított összeg 15,9 milliárd forintot tett ki, ami az előirányzat 79,6%-a. Egy évvel korábban hasonló nagyságú (15,8 milliárd forint) volt a működési kiadások összege.

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

A 2013. év január-szeptemberi periódusában az Alap költségvetési egyenlege 158,6 milliárd forint többletet mutatott, az előző év azonos időszakában 20,4 milliárd forint volt a hiány.

2. A bevételek alakulása

A bevételek összege az első háromnegyedévben 2294,9 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 80,6%-a. 2012 ugyanezen időszakában a teljesítési arány 74,8%, az Alap bevétele akkor 2069,4 milliárd forint volt.

A szociális hozzájárulási adó és biztosított járulék I-IX. havi együttes összege 2168,4 milliárd forint, a teljesítési arány 80,2%. Ez a 2012. év azonos időszakánál mintegy 223,0 milliárd forinttal több bevételt és 5,2 százalékponttal magasabb teljesítési arányt jelent.

Egyéb járulékokból és hozzájárulásokból januártól szeptemberig 35,7 milliárd forint bevétel érkezett, ez az éves előirányzat 152,7%-a. A túlteljesülés oka a korkedvezmény-biztosítási járulékból érkező többletbevétel. A bázisidőszaki bevétel 32,2 milliárd forint volt, ami az éves teljesítés 66,3%-ának felelt meg.

Késedelmi pótlék és bírság címén szeptember végéig az éves előirányzat 73,9%-a teljesült 8,1 milliárd forint összegben, ez 1,1 százalékponttal alacsonyabb az egyenletes évközi eloszlást feltételező időarányos értéknél. 2012 azonos időszakában 72,3%-os teljesítési arány mellett 7,7 milliárd forintos bevétele volt az Alapnak ezen a jogcímen.

A költségvetési támogatások és térítések, melyek az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköz-átvételt, illetve a Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggő hozzájárulást tartalmazzák, az időarányos mértéknek és a törvényi előírásnak megfelelő 75,0%-os teljesítési arányt mutatnak, ez megegyezik az előző év azonos időszakában tapasztalt teljesítési aránnyal.

Az egyéb bevételek az éves előirányzat 81,6%-ában teljesültek az év első kilenc hónapjában, ennek összege 9,3 milliárd forint volt.

3. A kiadások alakulása

Az első háromnegyed évben az Alap kiadásainak összege 2136,4 milliárd forint volt, ami pontosan megegyezik az előirányzott kiadási főösszeg időarányos részével, a teljesítési arány 75,0%. 2012 azonos időszakában a kiadások az éves teljesítés 73,7%-át, 2089,8 milliárd forintot tettek ki.

A kiadások legjelentősebb tételét a nyugellátások adják, ennek összege az első kilenc hónapban összesen 2123,7 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 75,0%-a. A

bázisidőszakban a nyugellátási kiadások összege 1945,4 milliárd forint (73,6%) volt, a növekedés abszolút összege 178,3 milliárd forintot tett ki.

Az alapkezelő által szeptember végéig felhasznált működési kiadások összege 8,5 milliárd forint, a teljesítési arány 78,9% volt. Az előző év azonos időszakában a nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadása 8,1 milliárd forintot tett ki (64,6%).

Az Alap egyéb kiadásai az év első kilenc hónapjában 4,1 milliárd forintot tettek ki, ami az éves előirányzat 68,4%-a. Az előző évvel való összehasonlítás az eltérő adattartalom miatt nem értelmezhető.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az Alap az I-IX. hónapot 54,5 milliárd forint szufficittel zárta. Egy évvel korábban az Alap költségvetési pozíciója 1,7 milliárd forintos többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

A bevételek I-IX. havi összege 1391,2 milliárd forint volt, amely a bevételi főösszeg 77,1%-a. Ez 87,6 milliárd forinttal, 6,7%-kal több mint az előző év azonos időszakában.

A biztosított egészségbiztosítási járulék és egészségügyi szolgáltatási járulék együttes összege 453,0 milliárd forintot tett ki, a teljesítési arány 76,3%. Ez az előző év azonos időszakának értékétől – mely tartalmazta a szociális hozzájárulási adót is – 16,1%-kal, mintegy 87 milliárd forinttal maradt el.

Az egészségügyi hozzájárulásból származó bevétel összege 105,8 milliárd forint volt, amely az előirányzat 93,0%-a és jelentősen, mintegy 23,7 milliárd forinttal meghaladja a 2012. I-IX. havi értéket is.

A bevételek több mint 52,7%-át kitevő költségvetési hozzájárulás összege 733,3 milliárd forint volt. Ebből 282,2 milliárd forint volt a járulék címen átvett pénzeszköz, 264,5 milliárd forint a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére átvett összeg. A Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás I-IX. havi összege 121,9 milliárd forintot tett ki, míg a tervezett pénzeszközátvételé 60,6 milliárd forint volt. 2012-ben az I-IX. havi költségvetési hozzájárulás (a Nyugdíjbiztosítási Alaptól átvett pénzeszközzel együtt) 561,8 milliárd forint volt, amely 23,4%-kal kevesebb az idei értéknél.

Az egyéb bevételekből 85,4 milliárd forint bevétel keletkezett, amely az előirányzat 82,8%-a. Ezen belül a baleseti adóból 18,5 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból közel 13,4 milliárd forint, az egészségbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételekből 53,5 milliárd forint folyt be. Ez utóbbi alakulását alapvetően a gyógyszergyártók és -forgalmazók befizetése (46,5 milliárd forint) határozza meg.

3. A kiadások alakulása

Az Alap kiadásai szeptemberig 1336,7 milliárd forintot tettek ki, amely a kiadási főösszeg 74,1%-a. Egy évvel korábban 1301,9 milliárd forint volt az összes kiadás (a 2012. évi előzetes teljesítés 72,7%-a).

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 415,6 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 74,5%-a. Ebből a rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 264,5 milliárd forint, ami 2,7 milliárd forinttal alacsonyabb a 2012. év azonos időszakának értékénél. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 70,2 milliárd forintot, míg táppénzre 44,0 milliárd forintot fordított az Alap. Mindkét ellátás esetében a 2013. évi I-IX. havi teljesítés (gyermekgondozási díj esetében 3,3 milliárd forinttal, táppénz tekintetében 1,9 milliárd forinttal) meghaladja az egy évvel korábbi értéket.

A legnagyobb kiadási előirányzatot képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-IX. havi összeg 635,8 milliárd forint volt, ez 44,4 milliárd forinttal több, mint az összehasonlított időszaki érték. A szeptemberig kifizetett összeg tartalmazza többek között a költségvetési szervvé átalakult egészségügyi szolgáltatóknak kifizetett béremelés összegét, az alapellátás (háziorvosi, fogászati és védőnői ellátás), az összevont szakellátás finanszírozási többletét, valamint a korábban pénzellátással rendelkező egészségügyi dolgozók jövedelemkiegészítését is. Szeptember hónapban kifizetésre került – januárig visszamenőleges hatállyal – az egészségügyi dolgozók II. ütemű béremelése mintegy 14,1 milliárd forint összegben, valamint mintegy 0,5 milliárd forint összegben egyes egészségügyi intézmények egészségügyi dolgozóinak keresetkiegészítése.

A gyógyszerek támogatására fordított I-IX. havi összeg 218,5 milliárd forintot tett ki, amely 19,2 milliárd forinttal kevesebb, mint az egy évvel ezelőtti teljesítés.

Az alapkezelő (OEP) I-IX. havi működési kiadásai mintegy 7,4 milliárd forintot tettek ki, a teljesítési arány 80,5%. A bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeg 0,3 milliárd forinttal volt több.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága augusztus végéhez képest kismértékben csökkent. Ennek ellenére összességében az adósság jelentősen meghaladta az elmúlt év végi forintértéket, amely emelkedés 2 tényező miatt következett be. Az első tényező a június hónapban megvalósult az 5000 fő feletti önkormányzatok adósságának átvállalása, mely miatt nagyjából a központi költségvetés devizaadóssága, kisebb részt a forintadósság emelkedett. Államháztartási szinten az adósságvállalás nem emelte az államadósságot, mivel az államháztartás egyik alrendszerétől csupán a

másikhoz került át. Az adósságnövekedés második tényezője a jelentős forintpiaci kibocsátás, mely a kedvező piaci helyzetből fakadó többletértékesítés következménye.

Az előzetes adatok szerint szeptember végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2012		2013		Változás	
	záró	%	szeptember	%	Mrd Ft	százalékpont
<i>Deviza</i>	8 326,6	40,2	8 608,2	39,0	281,6	-1,2
Állampapír	5 014,1	24,2	5 881,9	26,6	867,8	2,4
Hitel	3 312,5	16,0	2 726,3	12,3	-586,2	-3,6
<i>Forint</i>	12 042,4	58,1	13 347,7	60,4	1 305,3	2,3
Állampapír	11 475,6	55,4	12 685,5	57,4	1 210,0	2,1
Hitel	566,8	2,7	662,2	3,0	95,4	0,3
<i>Összesen</i>	20 369,0	98,3	21 955,9	99,4	1 587,0	1,1
Egyéb kötelezettségek	351,1	1,7	129,5	0,6	-221,6	-1,1
<i>Mindösszesen</i>	20 720,1	100,0	22 085,4	100,0	1 365,4	

A **központi költségvetés devizaadóssága** szeptember végéig 281,6 milliárd forinttal 8608,2 milliárd forintra nőtt. A devizaadósság külföldi devizakötvény kibocsátás következtében 712,4 milliárd forinttal, a Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepdesi kötvény kibocsátása következtében 594,9 milliárd forinttal, devizahitel felvétel és átvállalás következtében 588,9 milliárd forinttal nőtt, ugyanakkor a devizaadósság törlesztése 1832,7 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság forintértéke az árfolyamváltozás következtében 218,1 milliárd forinttal nőtt és bruttó módon számítva a teljes adósság 39,0%-át tette ki szeptember végén.

A teljes adósság 26,6%-át kitevő **devizakötvények** esetében februárban egy 2 milliárd dollár értékű, 10 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény kibocsátásra került sor 438,4 milliárd forint értékben és egy 1,25 milliárd dollár értékű, 5 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény kibocsátásra 274,0 milliárd forint értékben. Figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és az újonnan kibocsátott Letelepdesi kötvény 594,9 milliárd forint értékű értékesítését, az 589,1 milliárd forint értékű devizakötvény törlesztést (amiből 152,5 milliárd forint volt a PEMÁK törlesztés) és a 149,7 milliárd forintos árfolyamvesztéséget, a devizakötvények állománya 5881,9 milliárd forintot tett ki szeptember végén, amely 2012 év végéhez képest 867,8 milliárd forintos növekedést jelent.

A **közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek** – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá a belföldről átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 12,3%-át tették ki szeptember végén. A vizsgált időszak alatt e külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 171,0 milliárd forint devizahitel felvétel, 418,0 milliárd forintnyi önkormányzati adósságátvállalás, az

IMF hitel előtörlesztését is tartalmazó 1243,6 milliárd forint törlesztés és 68,4 milliárd forint árfolyamveszteség következtében 586,2 milliárd forinttal csökkent és 2726,3 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A **költségvetés forintadóssága** szeptember végéig 1305,3 milliárd forinttal nőtt és 13347,7 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban 29,3 milliárd forint hitelfelvétel, 172,7 milliárd forint önkormányzati hitelátvállalás és 106,7 milliárd forint törlesztés következtében 95,4 milliárd forinttal nőtt. Így a központi költségvetés forinthitel állománya szeptember végén 662,2 milliárd forint értékű hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 57,4%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok állománya** 1210,0 milliárd forinttal, 12685,5 milliárd forintra nőtt szeptember végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 574,0 milliárd forintos, a diszkont kincstárjegyek 134,2 milliárd forintos és a lakossági állampapírok 580,8 milliárd forintos növekedésének következménye. A nem piaci államkötvények állománya 79,2 milliárd forint törlesztés következtében csökkent.

A *lakossági állampapírokon* belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 471,9 milliárd forinttal nőtt, a szeptember végi állomány 907,3 milliárd forint volt. A 2012 májusától értékesített féléves kincstárjegy állománya 9,1 milliárd forintos növekedés következtében 19,4 milliárd forintra emelkedett szeptember végéig. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek* együttes állománya összesen 32,7 milliárd forinttal 317,0 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható inflációhoz kötött kamatozású *Prémium Magyar Államkötvény* állománya 2013. szeptember végén 67,2 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 323,6 milliárd forintot tett ki. Szeptember végén a lakossági állampapírok állománya 1567,4 milliárd forintot tett ki, ami 580,8 milliárd forint növekedést jelent 2012. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír-állománya* szeptemberben 43,7 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 4902,5 milliárd forintos állampapír-állomány 106,1 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2012. december végi állománynál. A külföldi állomány 4,6%-a, 226,5 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 95,4%-a, 4676,0 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje szeptember végén 3,73 év volt.

A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swap műveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre került fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya összesen 221,6 milliárd forinttal csökkent. Az egyéb kötelezettségek állománya szeptember végén 129,5 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkontkincstárjegyek* szeptemberi aukcióján a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,0-ről 2,4-re nőtt. A kötvényaukciókon a fedezettség az előző havi 2,2-ről 1,5-re csökkent.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 33 bázisponttal csökkent, és 3,60%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 3,61% lett, amely 36 bázisponttal alacsonyabb az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamnál.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 54 bázisponttal, 4,55%-ra csökkent az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamhoz képest, az *5 éves kötvény* szeptemberi aukcióján az átlaghozam 5,05%-ot ért el, ami 54 bázispontos csökkenést jelent az augusztusi aukcióhoz képest, a *10 éves kötvény* 6,63%-os átlaghozama 24 bázisponttal haladja meg az augusztusi aukción kialakult átlaghozamot. A *15 éves kötvény* szeptemberi aukcióján kialakult 6,21%-os átlaghozam 55 bázisponttal magasabb, mint a legutóbbi, áprilisi aukció átlaghozama.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve a 3, 6 és 12 hónapos lejáratokon 24-35 bázisponttal, a 3, 5, 10 és 15 éves lejáratokon 61-75 bázisponttal csökkentek a referenciahozamok. A jegybank Monetáris Tanácsa szeptemberben 20 bázisponttal 3,60%-ra csökkentette a jegybanki alapkamatot.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 25 bázisponttal 3,55%-ra, a 6 hónapos hozam 24 bázisponttal 3,62%-ra, a 12 hónapos hozam 35 bázisponttal 3,60%-ra csökkent. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 64 bázisponttal 4,55%-ra, az 5 éves hozam 71 bázisponttal 5,08%-ra, a 10 éves hozam 75 bázisponttal 5,83%-ra, a 15 éves hozam 61 bázisponttal 6,42%-ra esett.

